

Prof. Dr.
Zehra ODYAKMAZ

Ümit KAYMAK

İsmail ERCAN

THEMİS

ANAYASA HUKUKU

İDARE HUKUKU

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM ANAYASA HUKUKU

BİRİNCİ BÖLÜM ANAYASA HUKUKUNA GİRİŞ

I. ANAYASA HUKUKU	3
II. ANAYASA KAVRAMI	3
III. ANAYASACILIK DÜŞÜNCEİ VE DOĞUŞU	4
IV. ANAYASA TÜRLERİ	4
A. Yazılı Anayasa - Yazısız Anayasa Ayrımı	4
B. Yumuşak Anayasa - Sert Anayasa Ayrımı	4
C. Kazuistik Anayasa - Çerçeve Anayasa	5
D. Anayasal Devlet - Anayasalı Devlet	5

İKİNCİ BÖLÜM TÜRKİYE'DE ANAYASAL GELİŞMELER

I. OSMANLI İMPARATORLUĞU DÖNEMİ	7
A. Meşrutiyet Öncesi Dönem	7
B. 1876 Anayasası (Birinci Meşrutiyet)	8
1. Anayasanın Hazırlanışı	8
2. Anayasada Devlet ve İktidar	9
3. Anayasanın Diğer Önemli Hükümleri	10
4. Anayasanın Uygulanması ve Yürürlüğünün Sona Ermesi	11
C. Anayasada 1909 Yılı Değişiklikleri (İkinci Meşrutiyet)	11
1. İkinci Meşrutiyeti Doğuran Etkenler	11
2. İkinci Meşrutiyetin Başlaması	11
3. Anayasa Değişiklikleri (1909)	12

4. Anayasa Değişikliklerinin Uygulanması.....	12
II. MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ	12
A. Milli Mücadele Döneminin Başlaması ve TBMM.....	12
B. 1921 Anayasası (Teşkilatı Esasiye Kanunu) ve Özellikleri.....	13
C. Saltanatın Kaldırılması.....	14
D. Anayasada 1923 Yılında Yapılan Değişiklikler	14
E. Hilafetin Kaldırılması	15
III. 1924 ANAYASASI	15
A. Kabulü	15
B. Temel Özellikleri	16
C. 1924 Anayasasında Yapılan Değişiklikler	17
D. 1924 Anayasasının Diğer Önemli Hükümleri	17
E. 1924 Anayasasının Uygulanması	18
IV. 1961 ANAYASASI	19
A. 27 Mayıs 1960 Askeri Müdahalesi ve Milli Birlik Komitesi	19
B. Kurucu Meclis.....	19
1. Milli Birlik Komitesi	19
2. Temsilciler Meclisi	20
C. 1961 Anayasasının Temel Özellikleri	20
D. 1961 Anayasasının Uygulanması	22
1. 12 Mart Muhtırası	22
2. Anayasa Değişiklikleri	22

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1982 ANAYASASI

I. ANAYASANIN HAZIRLANMASI	25
A. Askeri Müdahale (12 Eylül Darbesi)	25
B. Kurucu Meclis.....	25
C. Anayasanın Kabulü	26
II. 1982 ANAYASASININ GENEL ÖZELLİKLERİ	26
A. Kazuistik Yöntemle Hazırlanmıştır.....	26
B. Sert (Katı) Bir Anayasadır.....	26
C. Bir “Geçiş Dönemi” Öngörmüştür.	27
D. Otorite-Hürriyet Dengesinde Otoritenin Ağırlığını Artırmış ve Yürütme Organını Güçlendirmiştir.	27
E. Az Katılımcı Demokrasi Modelini Benimsemiştir.	27
F. Siyasal Tıkanıklıkları Giderici Çözümler Benimsemiştir.	28

III. İKİ ANAYASANIN KARŞILAŞTIRILMASI.....	29
A. Anayasaların Benzerlikleri	29
B. Anayasalar Arasındaki Farklar	29
IV. 1982 ANAYASASININ TEMEL İLKELERİ	30
A. Anayasanın Değiştirilemeyecek Hükümleri	30
B. Cumhuriyetçilik	30
C. Başlangıç Kısmında Belirtilen Temel İlkeler	31
D. Atatürk Milliyetçiliğine Bağlı Devlet	32
E. Demokratik Devlet	33
F. Laiklik	37
1. Din Hürriyeti	37
2. Din ve Devlet İşlerinin Ayrılığı.....	37
a. Resmi bir devlet dininin bulunmaması	37
b. Devletin, bütün dinlerin mensuplarına eşit davranması.....	38
c. Din kurumları ile Devlet kurumlarının ayrılmış olması	38
d. Devlet yönetiminin din kurallarından etkilenmemesi	38
G. Hukuk Devleti	39
H. Sosyal Devlet	39
I. Üniter Devlet İlkesi	40
J. Eşitlik İlkesi	41
V. TEMEL HAKLAR ve HÜRRİYETLER (İnsan Haklarına Saygılı Devlet).....	42
A. 1982 Anayasasının Genel Yaklaşımı.....	42
B. Temel Hakların Sınırlanması	43
C. Temel Hakların Kötüye Kullanılmaması	45
D. Temel Hakların Kullanılmasının Durdurulması	45
E. Temel Hakların Türleri	48
VI. TEMEL HAKLAR ve ÖDEVLERDE İÇERİK	48
A. Kişinin Hakları ve Ödevleri.....	48
1. Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı	48
2. Zorla çalıştırma yasağı	49
3. Kişi hürriyeti ve güvenliği.....	49
4. Özel hayatın gizliliği ve korunması	50
a. Özel hayatın gizliliği.....	50
b. Konut dokunulmazlığı	51
c. Haberleşme hürriyeti.....	51
5. Yerleşme ve seyahat hürriyeti	51
6. Din ve vicdan hürriyeti.....	52
7. Düşünce ve kanaat hürriyeti.....	52
8. Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti	52

9. Bilim ve sanat hürriyeti.....	53
10. Basın ve yayımla ilgili hükümler.....	53
a. Basın hürriyeti.....	53
b. Süreli ve süresiz yayın hakkı.....	54
c. Basın araçlarının korunması.....	54
d. Kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme araçlarından yararlanma hakkı	54
e. Düzeltme ve cevap hakkı	54
11. Toplantı hak ve hürriyetleri.....	54
a. Dernek kurma hürriyeti	54
b. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı	55
12. Mülkiyet hakkı	55
13. Hakların korunması ile ilgili hükümler	55
a. Hak arama hürriyeti	55
b. Kanuni hakim güvencesi	56
c. Suç ve cezalara ilişkin esaslar.....	56
14. İspat hakkı	56
15. Temel hak ve hürriyetlerin korunması.....	57
B. Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler.....	57
1. Ailenin korunması ve çocuk hakları	57
2. Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi	58
3. Kamu yararı	58
a. Kısıyıldan yararlanma.....	58
b. Toprak mülkiyeti	58
c. Kamulaştırma.....	58
d. Devletleştirme ve Özelleştirme	59
4. Çalışma ve sözleşme hürriyeti	59
5. Çalışma ile ilgili hükümler.....	59
a. Çalışma hakkı ve ödevi.....	59
b. Çalışma şartları ve dinlenme hakkı	59
c. Sendika kurma hakkı.....	60
6. Toplu iş sözleşmesi, grev hakkı ve lokavt	60
a. Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı	60
b. Grev hakkı ve lokavt	61
7. Ücrette adalet sağlanması	62
8. Sağlık, çevre ve konut	62
a. Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması	62
b. Konut hakkı	62
9. Gençlik ve spor	62
a. Gençliğin korunması	62

b. Sporun geliştirilmesi ve tahkim	62
10. Sosyal güvenlik hakları.....	63
a. Sosyal güvenlik hakkı	63
b. Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler	63
c. Yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşları	63
11. Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması	63
12. Sanatın ve sanatçının korunması.....	63
13. Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları	63
C. Siyasi Haklar ve Ödevler (Aktif Statü Hakları - Katılma Hakları).....	63
1. Türk vatandaşlığı.....	63
2. Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları	64
3. Parti kurma, partilere girme ve partilerden çıkma ve siyasi partilerin uyaçakları esaslar	65
a. Üyelik	65
b. Siyasi Partilere Getirilen Yasaklar	65
c. Siyasi Partilerin Kapatılması	67
d. Siyasi Partilere İlişkin 2001 ve 2010 Yılı Anayasa Değişiklikleri.....	67
e. Siyasi Partilere Devlet Yardımı.....	68
f. Siyasi Partilerin Mali Denetimi.....	68
4. Kamu hizmetine girme hakkı ve mal bildirimini	68
5. Vatan hizmeti.....	69
6. Vergi ödevi	69
7. Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı.....	69

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YASAMA

I. YASAMA FONKSİYONU	71
A. Yasama Fonksiyonunun Niteliği.....	71
B. Yasama Fonksiyonunun Genelliği ve İlkeliği	72
C. Yasama Yetkisinin Devredilmezliği.....	73
II. YASAMA İŞLEMLERİ.....	74
A. Kanunlar	74
1. Kanunların Teklif Edilmesi ve Görüşülmesi	74
2. Kanunların Kabul Edilmesi	76
3. Kanunların Yayımlanması.....	76
4. Kanunların Yürürlüğe Girmesi.....	79
B. Parlamento Kararları ve Parlamento Kararlarının Şekli Kanunlardan Ayrılması.....	79

C. İçtüzük.....	81
III. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN KURULUŞU	83
IV. SEÇİMLER.....	84
A. TBMM Seçimleri ve Seçimlerin Yenilenmesi	84
B. Seçimlerin Geriye Bırakılması.....	87
C. Ara Seçim	87
D. Milletvekillerinin Seçilmesi (Seçim Sistemleri)	89
1. Genel Olarak.....	89
2. Seçim Sistemleri	89
3. Türkiye’de Uygulanan Seçim Sistemi	91
4. Türkiye’de Uygulanan Seçim Sistemine İlişkin Pratik Örnekler	92
E. Milletvekili Seçilme Yeterliliği.....	94
V. TBMM ÜYELERİNİN HUKUKİ STATÜSÜ	97
A. Milletvekilliği Sifatının Kazanılması ve Andıçme.....	97
B. Milletin Temsili İlkesi.....	98
C. Milletvekilliğiyle Bağdaşmayan İşler.....	98
D. Parlamenter Muafiyetler (Yasama Bağışıklığı).....	99
1. Yasama Sorumsuzluğu (Mutlak Dokunulmazlık).....	99
2. Yasama Dokunulmazlığı (Nisbi Dokunulmazlık).....	100
E. Milletvekilliğinin Düşmesi	102
F. Milletvekillerinin Mali Statüsü	105
VI. MECLİSİN İÇ YAPISI ve ÇALIŞMA DÜZENİ	105
A. Türkiye Büyük Millet Meclisinin İç Yapısı	105
1. Başkanlık Divanı.....	105
2. Meclis Siyasi Parti Grupları	106
3. Danışma Kurulu	107
4. Komisyonlar.....	108
B. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Çalışma Düzeni	108
1. Meclisin Toplanması ve Tatili	108
2. Toplantı ve Karar Yeter Sayısı.....	109
3. Mecliste Oylama Usulleri.....	111
VII. MECLİSİN GÖREV ve YETKİLERİ	113
A. Genel Olarak.....	113
B. Milletlerarası Antlaşmalara İlişkin Hükümler	113
C. Savaş Hali İlanı ve Silahlı Kuvvet Kullanılmasına İzin Verme Yetkisi	114
D. Bütçe ve Kesin Hesap Kanun Tasarılarının Kabulü	115
1. Bütçenin Hazırlanması ve Uygulanması.....	115
2. Bütçenin Görüşülmesi	115
3. Bütçelerde Değişiklik Yapılabilme Esasları	116

4. Kesinhesap	116
E. Meclisin Bilgi Edinme ve Denetim Yolları	116
1. Soru	116
2. Genel Görüşme.....	117
3. Meclis Araştırması	117
4. Meclis Soruşturması	117
5. Gensoru	118

BEŞİNCİ BÖLÜM YÜRÜTME

I. YÜRÜTME FONKSİYONUNUN NİTELİĞİ	121
II. İDARENİN DÜZENLEYİCİ İŞLEMLERİ.....	122
A. Kanun Hükmünde Kararnameler	122
1. Yetki yönünden	123
2. Yetki kanunu yönünden	123
3. Konu yönünden	124
4. Denetim yönünden.....	124
5. Şekil ve Usul Kuralları	125
B. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi.....	126
C. Tüzük	127
D. Yönetmelik	127
III. YÜRÜTME ORGANLARI	127
A. Cumhurbaşkanı	127
1. Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği.....	134
2. Devlet Denetleme Kurulu	134
B. Bakanlar Kurulu	135
IV. OLAĞANÜSTÜ YÖNETİM USULLERİ	139
A. Olağanüstü Hal	139
B. Sıkıyönetim.....	140
V. BAŞKOMUTANLIK ve GENELKURMAY BAŞKANLIĞI.....	142
VI. İDAREYE İLİŞKİN ANAYASAL HÜKÜMLER	142

ALTINCI BÖLÜM YARGI

I. YARGI YETKİSİ ve TARİHÇE.....	143
----------------------------------	-----

II. MAHKEMELERİN BAĞIMSIZLIĞI ve HAKİMLİK GÜVENCESİ	143
III. HAKİMLER ve SAVCILAR YÜKSEK KURULU.....	144
A. Kuruluşu	144
B. Organları	145
1. Başkanlık.....	145
2. Genel Kurul.....	145
3. Daireler	146
4. Genel Sekreterlik	146
5. Teftiş Kurulu.....	146
C. Üyelik	146
D. Görevleri	147
E. Kararlara Karşı Yeniden İnceleme, İtiraz ve Yargı Yolu	148
F. Karşılaştırma	148
IV. ANAYASADA YARGIYA İLİŞKİN DİĞER HÜKÜMLER	149
V. YÜKSEK MAHKEMELER	150
A. Anayasa Mahkemesi.....	150
B. Yargıtay.....	150
C. Danıştay.....	151
D. Askeri Yargıtay	151
E. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi	151
F. Uyuşmazlık Mahkemesi.....	152
VI. ASKERİ YARGI	153
VII. SAYIŞTAY.....	153
VIII. ANAYASA MAHKEMESİ.....	154
A. Kuruluşu	154
B. Üyelik	155
C. Çalışma ve Yargılama Usulü	156
D. Anayasa Mahkemesinin Görevleri.....	158
E. Anayasa Mahkemesi Kararlarında Gerekli Çoğunluklar.....	161
F. Karşılaştırma.....	161
IX. ANAYASA YARGISI.....	162
A. Genel Olarak.....	162
B. Anayasal Denetimde Ölçü Normlar (Anayasallık Bloku).....	163
C. Anayasaya Uygunluk Denetiminin Konusu	163
1. Kanunlar	163
2. Kanun Hükmünde Kararnameler	164
3. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü	164
4. Anayasa Değişiklikleri	164
D. Anayasaya Uygunluk Denetiminin Kapsamı	165

1. Esas Bakımından Denetim	165
2. Şekil Bakımından Denetim	166
E. Anayasa Yargısında İlk İnceleme.....	167
1. İptal Davasında Dilekçede Bulunması Gereken Hususlar.....	168
2. İtiraz Başvurusu Kararında Bulunması Gereken Hususlar	168
F. Anayasaya Uygunluk Denetiminin Şekilleri	169
1. İptal Davası (Soyut Norm Denetimi)	169
2. İtiraz Yolu (Somut Norm Denetimi)	170
3. İptal Davası ile İtiraz Yoluna İlişkin Karşılaştırma	172
G. Bireysel Başvuru (Anayasa Şikayeti)	173
H. Anayasa Mahkemesi Kararlarının Özellikleri	174
1. Anayasa Mahkemesinin Bütün Kararları İçin Geçerli Olan Özellikler.....	175
2. Anayasa Mahkemesinin İptal Kararının Özellikleri.....	176
I. Anayasa Mahkemesinin İçtihatlarıyla Oluşturulan Kurumlar	177
1. İptali İstenen Normun Yürürlüğünün Durdurulması	177
2. Dava Konusu İşlemin Adı ve Hukuksal Nitelemesiyle Bağlı Olmadan İnceleme Yapma	178

YEDİNCİ BÖLÜM

ANAYASANIN DEĞİŞTİRİLMESİ

I. ANAYASANIN DEĞİŞTİRİLMESİ	179
A. Teklif	179
B. Görüşme Usulü, Kabul ve Yayım	180
C. Geri Gönderme, Yeniden Kabul ve Yayım	181
D. Anayasa Değişiklikleri ile Kanunların Karşılaştırılması	182
II. ANAYASA ve İKTİDAR TIPLERİ	183
III. EGEMENLİĞİN KULLANILIŞ BİÇİMİNE GÖRE DEMOKRASİ TÜRLERİ	184
IV. OKUMA PARÇASI: ANAYASANIN DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN 2007 YILI ANAYASA MAHKEMESİ İÇTİHADININ DEĞERLENDİRİLMESİ	185

EK 1

ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ

2001 YILI ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ	193
2002 YILI ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ	196
2004 YILI ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ	197

2005 YILI ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ	199
2006 YILI ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ	200
2007 YILI ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ	200
2008 YILI ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ	202
2010 YILI ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ	203
2011 YILI ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ	214

EK 2

ANAYASA HUKUKUNUN GENEL TEORİSİNE İLİŞKİN TEMEL KONULAR

DEVLET	217
I. Genel Olarak	217
II. Devlet Şekilleri	217
A. Yapısına Göre Devlet Şekilleri	217
1. Tek Yapılı Devletler	217
a. Üniter Devlet	217
b. Bölgeli Devlet.....	218
2. Karma (Bileşik) Yapılı Devletler	218
a. Devlet Birlikleri	218
aa. Devlet Toplulukları	218
(1) Konfederasyon.....	218
(2) Federasyon/Federal Devlet.....	219
B. Egemenliğin Kaynağına Göre Devlet Şekilleri	220
1. Monarşi	220
a. Monarkın Yetkilerinin Sınırlanmasına Göre Monarşi Türleri	220
aa. Mutlak Monarşi.....	220
bb. Meşrutî (Anayasal-sınırlı) Monarşi	221
b. Monarkın Devletin Başına Geçiş Biçimine Göre Monarşi Türleri.....	221
aa. İrsî Monarşiler	221
bb. Seçimli Monarşiler.....	221
2. Cumhuriyet.....	221
SİYASİ PARTİLER.....	222
I. Genel Olarak	222
II. Siyasi Partilerin Türleri	222
A. Yapılarına Göre Siyasi Partiler.....	222

1. Kadro Partileri.....	222
2. Kitle (Yığın) Partileri:	222
B. İşlevlerine Göre Siyasal Partiler	223
1. Bireysel Temsil Partileri.....	223
2. Sosyal Bütünleşme Partileri	223
a. Demokratik Bütünleşme Partileri	223
b. Totaliter Bütünleşme Partileri	223
C. Disiplinli Olup Olmamlarına Göre Partiler	224
1. Serbest Partiler	224
2. Disiplinli Partiler	224
D. Türdeşlik Yönünden Siyasal Partiler	224
1. Türdeş Partiler	224
2. Türdeş Olmayan Partiler	224
III. Siyasal Parti Sistemleri	224
A. Tek Parti Sistemi	224
B. Çift Parti Sistemi:	225
C. Çok Partili Sistem.....	225
IV. Siyasal Partilerin Görevleri.....	225
A. Aracılık Görevi	225
B. Yönetme Görevi.....	225
C. İktidarı Eleştirme ve Denetleme.....	225
HÜKÜMET SİSTEMLERİ	226
I. Genel Olarak	226
II. Erkler (Kuvvetler) Birliği Sistemleri	226
A. Kuvvetlerin Yürütmede Birleşmesi	226
1. Mutlak Monarşi	226
2. Diktatörlük	226
a. Totaliter Diktatörlük	227
b. Otoriter Diktatörlük.....	227
B. Yasama Organında Birleşme.....	227
1. Genel Olarak	227
2. Uygulama Alanı	227
3. Temel Özellikleri	227
III. Kuvvetler Ayrılığı Sistemleri	228
A. Parlamenter Sistem	228
1. Genel Olarak.....	228
2. Uygulama Alanı	228
3. Temel Özellikleri	228
4. Rasyonelleştirilmiş Parlamenterizm	229

B. Başkanlık Sistemi	229
1. Genel Olarak	229
2. Uygulandığı Ülkeler	229
3. Temel Özellikleri	230
C. Yarı Başkanlık Sistemi	230
1. Genel Olarak	230
2. Uygulama Alanı	230
3. Temel Özellikleri	231

İKİNCİ KISIM İDARE HUKUKU

BİRİNCİ BÖLÜM İDARE HUKUKUNA GİRİŞ

I. GENEL OLARAK İDARE	235
II. İDARE HUKUKUNUN ALANI	235
III. KAMU İDARELERİ (İDARE SÜJELERİ)	238
A. Yapısal (Organik) Anlamda İdare	238
B. Fonksiyonel (İşlevsel) Anlamda İdare	238
IV. İDARE İŞLEVİ	239
A. Genel olarak	239
B. İdare İşlevinin Ölçütleri	239
C. İdare İşlevinin Özellikleri	241
V. TÜRKİYE İDARESİNİN GÖREVLERİ	242

İKİNCİ BÖLÜM ANAYASA VE İDARE

I. HUKUK DEVLETİ İLKESİ	243
A. Mülk Devlet	244
B. Polis Devleti	244
C. Hazine Teorisi	244
D. Hukuk Devleti	245
II. LAİKLİK İLKESİ	245

III. MERKEZDEN ve YERİNDEN YÖNETİM İLKELERİ	246
A. Merkezi İdare (Devlet Tüzelkişiliği)	246
B. Yerinden Yönetimler (Diğer Kamu Tüzelkişileri)	247
1. Yerel Yerinden Yönetimler (Mahalli İdareler).....	247
2. Hizmet Yerinden Yönetimler (Kamu Kurumları)	248
C. Merkezden Yönetimin ve Yerinden Yönetimin Yarar ve Sakıncaları	248
D. Kamu İdareleri: Devlet Tüzelkişiliği ve Diğer Kamu Tüzelkişileri	249
1. Devlet Tüzelkişiliği (Merkezi İdare - Genel İdare - Genel Bütçeli Kamu İdareleri - Hazine)	249
2. Diğer Kamu Tüzelkişileri.....	251
a. Özel Bütçe Kapsamındaki İdareler	252
b. Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar	254
c. Sosyal Güvenlik Kurumları	254
d. Mahalli İdareler.....	254
IV. KAMU TÜZELKİŞİLİĞİ.....	255
V. İDARENİN BÜTÜNLÜĞÜ İLKESİ.....	255
A. Hiyerarşi	256
1. Hiyerarşik Makamlar.....	256
2. Hiyerarşinin Kapsamı	256
3. Hiyerarşinin Niteliği	257
B. İdari Vesayet.....	257
1. Vesayet Makamları	258
2. Vesayet Yetkileri	258
C. Hiyerarşi ile İdari Vesayetın Karşılaştırılması	258
VI. İDAREYE VE İDARE HUKUKUNA İLİŞKİN TÜM ANAYASAL HÜKÜMLER.....	262
A. İdarenin Esasları	262
1. İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği.....	262
2. Yönetmelikler	262
3. Tüzükler	262
B. Yargı Yolu	263
C. İdarenin Kuruluşu	263
1. Merkezi idare.....	263
2. Mahalli idareler	264
D. Kamu Hizmeti Görevlileri Ve Devlet Memurları	264
1. Genel ilkeler.....	265
2. Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence	265
3. Kamu hizmetlerine girme hakkı ve mal bildirimi	265
4. Derneklerle ilgili hüküm	265
5. Memur sendikalarına ilişkin hüküm	266

6. Siyasi partilere üyeliğe ilişkin hüküm.....	266
E. Yükseköğretim Kurumları ve Üst Kuruluşları	267
1. Yükseköğretim kurumları.....	267
2. Yükseköğretim üst kuruluşları	267
F. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Radyo ve Televizyon Kuruluşları ve Kamuya İlişkili Haber Ajansları	268
G. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu	268
H. Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları.....	268
I. Diyanet İşleri Başkanlığı.....	269
J. Kanunsuz Emir.....	269
K. Milli Savunma.....	269
1. Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı	269
2. Milli Güvenlik Kurulu	270
L. Olağanüstü Yönetim Usulleri	270
1. Olağanüstü haller	270
2. Sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hali	271
M. İdari Cezalar.....	271
N. Kamulaştırma	271
O. Devletleştirme ve Özelleştirme	272
P. Sayıştay.....	272
R. Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Denetimi	273
S. Ekonomik Hükümler Planlama Piyasaların Denetimi, Tabii Servetlerin Aranması ve İşletilmesi, Ormanlar ve Orman Köylüsü, Kooperatifçilik, Tüketicilerin, Esnaf ve Sanatkârların Korunması.....	273

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HUKUK KAYNAKLARI VE İDARE

I. TÜZÜK.....	275
A. Tüzüğün unsurları.....	275
1. Yetki	275
2. Sebep.....	275
3. Konu	276
4. Amaç.....	276
5. Şekil ve Usul.....	276
B. Tüzüklerin Denetimi	277
II. YÖNETMELİK.....	278
A. Yönetmeliğin Unsurları.....	278
1. Yetki	278

2. Sebep.....	279
3. Konu	279
4. Amaç.....	279
5. Şekil ve Usul	280
B. Yönetmeliğin Denetimi.....	280
III. İDARENİN DİĞER DÜZENLEYİCİ İŞLEMLERİ.....	282
IV. HUKUKUN GENEL İLKELERİ	282
V. YARGISAL İÇTİHATLAR	282
VI. ÖĞRETİ (DOKTRİN).....	282
VII. ÖRF VE ADET (GELENEK) HUKUKU.....	283

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM İDARİ İŞLEMLER

I. TANIM.....	285
II. İDARİ İŞLEMLERİN GENEL ÖZELLİKLERİ	286
A. İdari Makamlarca Yapılması.....	286
B. Tek Yanlılık	286
C. İcrailik.....	286
D. Hukuka Uygunluk Karinesinden Yararlanma.....	287
E. Yargısal Denetim.....	287
III. İDARİ İŞLEMLERİN TÜRLERİ.....	288
A. Tek Taraflı İşlem - İki Taraflı İşlem	288
B. Düzenleyici İşlem - Birel İşlem - Genel Karar	288
C. Şart (Durum) İşlem - Sübjektif (Öznel) İşlem.....	289
D. Basit İşlem – Kollektif İşlem - Karma İşlem.....	290
E. Yapıcı İşlem - Belirleyici İşlem.....	290
F. Yararlandırıcı İşlem – Yükümlendirici İşlem - Garanti Edici İşlem	291
G. Bağlı İşlem - Serbest İşlem.....	291
H. Zimni (Varsayılan) İşlemler	291
IV. İDARİ İŞLEMİN UNSURLARI	292
A. Yetki Unsuru	293
B. Şekil Kuralları.....	295
C. Yetki ve Şekil Kurallarına İlişkin Ortak Hükümler	296
1. Yetki ve imza devri.....	296
a. Yetki Devri.....	296
b. İmza Devri	297
c. Yetki devri ile imza devrinin karşılaştırılması.....	297

2. Yetki ve usulde paralellik ilkesi	299
3. Fiili (Görünüşte) memur	299
D. İdari İşlemin Sebep Unsuru	299
E. İdari İşlemin Konu Unsuru	300
F. İdari İşlemin Amaç Unsuru	301
V. İDARİ İŞLEMLERDEKİ SAKATLIKLARA UYGULANACAK YAPTIRIMLAR	301
A. Yokluk	301
B. Hükümsüz Kılma	302
1. İptal davası	303
2. Geri Alma	303
a. Genel Olarak	303
b. Geri Alma İşleminde Süre	304
c. Her Zaman Geri Alınabilecek İdari İşlemler	305
d. Geri Alma İşlemi ile Mahkemelerce Verilen İptal Kararlarının Karşılaştırılması	305
VI. İDARİ İŞLEMLERİN SONA ERMESİ	306

BEŞİNCİ BÖLÜM

İDARE VE SÖZLEŞMELERİ

I. İDARİ SÖZLEŞMELER	310
A. Genel Olarak	310
B. İdari Sözleşmelerin Ölçütleri	310
1. Sözleşmenin Taraflarından Biri İdaredir.	310
2. Sözleşmenin Konusu Bir Kamu Hizmetinin Yürütülmesi; Amacı Kamu Yararının Sağlanmasıdır.	311
3. Sözleşmeyle İdareye Üstün ve Ayrıcalıklı Yetkiler Verilmelidir.	312
C. İdari Sözleşmelerin Türleri	313
1. Mali İltizam Sözleşmeleri	313
2. Kamu Borçlanma (İstikraz) Sözleşmeleri	313
3. Kamu Hizmeti İmtiyaz Sözleşmeleri	314
4. Yeraltı ve Yerüstü Servetlerin İşletilmesine İlişkin Sözleşmeler	314
5. Orman İşletme Sözleşmeleri	314
6. İdari Hizmet Sözleşmeleri	314
II. İDARENİN ÖZEL HUKUK SÖZLEŞMELERİ (KAMU İHALELERİ)	315
A. Kamu İhale Kanununun Kapsamı	316
1. 4734 Sayılı Kanunun Kapsamına Dahil Olan İdareler	316
2. 4734 Sayılı Kanunun Kapsamı Dışında Olan İdareler ve İhale İşleri	317
B. Kamu İhalelerinin Temel İlkeleri	318

1. Ortak ilkeler	318
2. Yeni ilkeler	318
C. İhale ve Alım Usulleri.....	319
1. Açık ihale usulü.....	319
2. Belli istekliler arasında ihale usulü.....	320
3. Pazarlık usulü.....	320
4. Doğrudan temin usulü.....	320
5. Tasarım yarışmaları.....	320
D. İhale Süreci.....	321
1. Hazırlık Aşaması.....	321
2. İlan Aşaması.....	321
3. Tekliflerin Sunulması ve Değerlendirilmesi.....	322
4. İhale Kararının Alınması.....	322
5. Sözleşme Yapılması.....	323
E. Sözleşmelere Uygulanacak Hükümler: 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu	323
1. Sözleşmelerde Değişiklik Yapılması	324
2. Sözleşmelerin Devri	324
3. Sözleşmelerin Feshi	324
a. Yüklenicinin Sözleşmeyi Feshetmesi	324
b. İdarenin Sözleşmeyi Feshetmesi.....	325
F. Sözleşmelere İlişkin Uyuşmazlıkların Çözümü.....	325
1. Yargısal Çözüm.....	325
2. İdari Başvuru Yolları.....	325
G. İdareye Şikayet ve Kamu İhale Kurumuna İtirazen Şikayet Başvuruları	326

ALTINCI BÖLÜM İDARENİN YETKİLERİ

I. ÖRGÜTLENME YETKİSİ	329
II. RE'SEN İCRA YETKİSİ	330
A. İdari Cezalar	330
1. İdari Ceza Kavramı	330
2. 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanununda Durum.....	332
3. 5326 sayılı Kabahatler Kanununda Durum	332
4. Sonuç.....	336
5. İdari Cezaların Diğer Temel Özellikleri	337
B. Tahsil Yetkisi	338
1. Genel Olarak.....	338

2. Kamu Alacağı'nın Tahsili Usulü	338
3. Kamu Alacaklarının Korunması	341
a. Temel Korunma Hükümleri	341
b. Diğer Korunma Hükümleri	342
4. Kamu Alacaklarının Toplanması	343
III. İDARENİN MAL EDİNME YETKİSİ	344
A. Kamulaştırma	344
1. Yetki Unsuru	345
2. Şekil Unsuru.....	346
3. Sebep Unsuru	350
4. Konu Unsuru.....	350
5. Amaç Unsuru	351
B. Kamulaştırma İşlemine Karşı İptal Davası	351
C. Kamulaştırmada Nakden ve Peşin Ödeme	352
D. Kamulaştırma Yoluyla İrtifak Kurma Hakkı	352
E. Malikin Geri Alma Hakkı.....	353
F. Kamulaştırmaz El Atma (Dolayısıyla Kamulaştırma).....	353
G. İstimval	354
H. Geçici İşgal.....	354
I. Acele Kamulaştırma	354
J. Kamulaştırmadan Vazgeçme	354
K. Devletleştirme	355
L. Özelleştirme	356
1. Genel Olarak.....	356
2. Özelleştirme Yüksek Kurulu ve Görevleri	357
3. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın Kuruluş ve Görevleri	357
4. Kamu Hizmetlerinin Gördürülmesinin Özelleştirilmesi.....	358
5. Özelleştirme ve İhale Yöntemleri	358
a. Özelleştirme Yöntemleri	358
b. İhale Usulleri	359
6. Mahalli İdarelerde Özelleştirme Uygulamaları	360
7. Yargı yolu	360
IV. İMAR YETKİSİ ve YAPILAŞMA	360
A. İmar Kavramı	360
B. İmar Planı	361
1. Nazım İmar Planı	361
2. Uygulama İmar Planı	362
C. Planların Hazırlanması ve Onayı	362
1. Belediye ve Mücavir Alan İçindeki İmar Planı	362

2. Belediye Mücavir Alanı Dışındaki İmar Planı	363
3. İmara İlişkin Diğer Hususlar	364
4. İmar Konusunda Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Yetkisi	364
D. İmar Planlarında Özel Durumlar	365
1. Kamuya Ait Taşınmazların Durumu	365
2. İmar Planlarında Umumi Hizmetlere Ayrılan Yerler	365
3. Cephe Hattı.....	365
4. Özelleştirme Programındaki Kuruluşlara Ait Taşınmazların Durumu	365
5. İrtifak Hakları	366
6. İfraz (Ayrıştırma) ve Tevhid (Birleştirme)	366
E. Yapılaşma ve Yapı	366
1. Yapılaşma İzni (Ruhsat).....	366
2. Ruhsat Verilmesi Usulü.....	367
3. Ruhsat Süresi	368
4. Yapı Kullanma Ruhsatı (İzni)	368

YEDİNCİ BÖLÜM KOLLUK FAALİYETLERİ

I. GENEL OLARAK	369
II. KAMU DÜZENİ KAVRAMI	369
A. Genel Olarak.....	369
B. Kamu Düzeninin Unsurları	370
1. Güvenlik	370
2. Dirlik ve Esenlik.....	370
3. Genel Sağlık	370
4. Genel Ahlak	371
III. KOLLUK TÜRLERİ	371
A. Adli kolluk	371
B. İdari Kolluk	372
C. Adli ve İdari Kolluk Arasındaki Farklar	373
IV. KOLLUK MAKAMLARI VE PERSONELİ	374
A. Genel İdari Kolluk Makamları ve Personeli.....	374
B. Özel İdari Kolluk Makamları	375
C. Hizmet Kollukları	376
V. KOLLUK USULLERİ VE İŞLEMLERİ.....	376
VI. KOLLUK YETKİLERİNİN ÇATIŞMASI ve YARIŞMASI.....	377

A. Genel Kolluk Makamları ile Özel Kolluk Makamlarının Yetkilerinin Çatışması ve Yarışması	377
B. Genel Kolluk Makamları Arasında Çatışma ve Yarışma.....	377
C. Özel Kolluk Makamları Arasında Çatışma ve Yarışma	378
VII. KOLLUK YETKİSİNİN SINIRLARI	378
A. Anayasal Sınırlar	378
B. Öteki Sınırlar.....	378
1. Amaç Bakımından	378
2. Sebep ve Konu Bakımından	379
3. Yer ve Zaman Bakımından	379

SEKİZİNCİ BÖLÜM KAMU HİZMETİ

I. KAMU HİZMETİ KAVRAMI	381
A. Organik Anlamda Kamu Hizmeti	381
B. Maddi Anlamda Kamu Hizmeti.....	382
C. Şekli Anlamda Kamu Hizmeti	382
II. KAMU HİZMETLERİNİN ÖZEL GİRİŞİMİN FAALİYETLERİNDEN FARKLARI	383
III. KAMU HİZMETİNİN İLKELERİ.....	384
IV. KAMU HİZMETİNİN TÜRLERİ.....	384
V. KAMU HİZMETİNİN GÖRÜLME USULLERİ	385
A. Emanet Usulü	385
B. Ruhsat (izin) Usulü	386
C. Müşterek Emanet Usulü.....	386
D. İltizam Usulü.....	387
E. İmtiyaz Usulü	387
VI. KAMU HİZMETİ İMTİYAZ SÖZLEŞMELERİ	388
A. Genel Olarak.....	388
B. Kamu Hizmeti İmtiyazı Verme Yetkisi	388
C. Kamu Hizmeti İmtiyazı Verme Şekli.....	388
D. Kamu Hizmeti Alabilecek Olanlar	389
E. Kamu Hizmeti İmtiyaz Sözleşmelerinde Tarafların Hak ve Yükümlülükleri	389
1. İmtiyaz Sahibinin Hak ve Yükümlülükleri	389
a. İmtiyaz Sahibinin Hakları	389
b. İmtiyaz Sahibinin Yükümlülükleri.....	390
2. İdarenin Hak ve Yükümlülükleri.....	390
a. İdarenin Hakları	390

b. İdarenin Yükümlülükleri.....	390
F. Sözleşmenin Mali Dengesi ve Yeni Koşullara Uydurulması.....	390
1. Fait du Prince Kuramı	390
2. Öngörülmezlik (Imprévision) Kuramı.....	391
G. İmtiyaz Sözleşmesinin Sona Ermesi.....	392
1. Sürenin Dolması	392
2. Sürenin Dolmasından Önce İmtiyazın Sona Erme Nedenleri.....	392
H. İmtiyaz Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklar.....	393
1. Taraflar Arasında Çıkabilecek Uyuşmazlıklar	393
2. İmtiyaz Sahibi ile Çalıştırdığı Kişiler Arasındaki Uyuşmazlıklar	393
3. İmtiyaz Sahibi ile Hizmetten Yararlananlar Arasında Çıkan Uyuşmazlıklar	393
4. Üçüncü Kişilerce Açılacak Davalar	393
5. Tahkim Yolu	393
VII. YAP-İŞLET-DEVRET SÖZLEŞMELERİ	394
A. Genel Olarak.....	394
B. Yap-İşlet-Devret Usulüne Konu Olabilecek Yatırımlar.....	395
C. Yap-İşlet-Devret Modelinin İşleyiş Usulü.....	396
D. Yap-İşlet-Devret Modelinin Hukuksal Rejimi	397
VIII. YAP-İŞLET SÖZLEŞMELERİ	399
A. Genel Olarak.....	399
B. Yap-İşlet Modelinin İşleyiş Usulü.....	399
C. TEAŞ ve Üretim Şirketi Arasında İmzalanan Sözleşmenin Hükümleri	400
D. Yap-İşlet Usulünün İmtiyaz Usulünden Farkı	401

DOKUZUNCU BÖLÜM

KAMU MALLARI

I. GENEL OLARAK	403
II. KAMUSAL MALLARIN TÜRLERİ	404
A. Sahipsiz Mallar	404
B. Orta Malları	404
C. Hizmet Malları.....	405
III. KAMUSAL MALLARININ HUKUKSAL REJİMİ	405
A. Kamusal Mallar ile İdare Arasındaki Bağın Hukuksal Niteliği.....	405
B. Kamusal Mal Niteliğinin Kazanılması.....	405
C. Kamusal Malların Korunmasının Hukuksal Rejimi	406
1. Kamusal Mallar Devredilmez.....	406

2. Kamusal Mallar Kamulaştırılamaz.....	407
3. Kamusal Mallar Haczedilemez.....	407
4. Kamusal Mallar Zamanaşımıyla Kazanılamaz.....	407
5. Kamusal Mallar Üzerinde Sınırlı Aynı Haklar Tesis Edilemez.....	407
6. Kamusal Mallar Kiraya Verilebilir mi?.....	408
7. Kamusal Malların Tapuya Tescil Zorunluluğu Yoktur.....	408
8. Kamusal Mallar Özel Olarak Korunur.....	408
D. Kamusal Mallardan Yararlanmanın Hukuksal Rejimi.....	408
1. Genel ve Ortak Yararlanmalar.....	408
2. Özel Kullanımlar.....	409
IV. İDARENİN ÖZEL MALLARI.....	410
A. Genel Olarak.....	410
B. Özel Malların Hukuksal Rejimi.....	410

ONUNCU BÖLÜM

İDARENİN SORUMLULUĞU

I. GENEL OLARAK.....	411
II. ANAYASAL ÇERÇEVE.....	411
III. SORUMLULUK NEDENLERİ.....	411
A. Kusurlu Sorumluluk (Hizmet Kusuru).....	412
1. Genel olarak.....	412
2. Özellikleri.....	412
3. Hizmet Kusurunun Kamu Görevlisinin Kusurundan Ayırt Edilmesi.....	413
a. Hizmet Kusuru-Görevsel Kusur Ayrımı.....	413
b. Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayrımı.....	413
aa. Genel Olarak.....	413
bb. Kişisel Kusur Sayılan Durumlar.....	416
(1) Kamu Görevlilerinin Suç Niteliği Taşıyan Eylemleri.....	416
(2) Kamu Görevlilerinin Kötü Niyetli Davranışları.....	416
(3) Yargı Kararlarına Uymama.....	416
(4) Ağır Kusur Hali.....	416
4. Hizmet Kusurunun Somut Görünümleri.....	417
a. Hizmetin Kötü İşlemesi.....	417
b. Hizmetin Geç İşlemesi.....	418
c. Hizmetin Hiç İşlememesi.....	419
5. Hizmet Kusuru ve Hukuka Aykırılık.....	420
6. Kusurun Yoğunluğu.....	420

7. Kusurun Kanıtlanması.....	420
B. Kusursuz Sorumluluk	421
1. Genel Olarak	421
2. Dayandığı İlkeler	421
a. Tehlike (Risk=Hasar) İlkesi	421
aa. İdarenin Tehlikeli Etkinlikleri ile Araç ve Gereçleri.....	421
bb. Mesleki Risk.....	422
cc. Sosyal Risk (Toplumsal Tehlike) İlkesi.....	423
b. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik (Hakkaniyet-Nesafet İlkesi)	424
IV. İDARİ SORUMLULUĞUN KOŞULLARI	425
A. İdari Tutum ve Davranış	425
B. Zarar	425
1. Genel Olarak.....	425
2. İdarenin Sorumluluğunu Doğuran Zararın Özellikleri	425
C. Zarar ile Eylem Arasında Nedensellik Bağının Bulunması	427
V. İDARENİN SORUMLULUĞUNU KALDIRAN YA DA AZALTAN NEDENLER	428
A. Zorlayıcı Nedenler (Mücbir Sebepler)	428
B. Beklenmeyen Durumlar (Kaza).....	429
C. Zarar Görenin Kusuru	429
D. Üçüncü Kişinin Kusuru.....	429

ONBİRİNCİ BÖLÜM

KAMU GÖREVLİLERİ (DEVLET MEMURLARI)

I. GENEL OLARAK	431
A. Memurlar	433
B. Sözleşmeli Personel.....	434
C. Geçici Personel.....	434
D. İşçiler	434
II. DEVLET MEMURLUĞUNUN TEMEL İLKE VE KURALLARI.....	434
A. Memurluk Mesleği.....	434
B. Memur Kavramının Öğeleri	435
1. Kamu Kesiminde Sürekli Bir İşte Tam Zamanlı Çalışma.....	435
2. Kadro	435
3. Atama	435
4. İdari hiyerarşi.....	436
5. Aylık (Maaş).....	436
6. Mesleki güvence.....	436

III. MEMURLARIN SINIFLANDIRILMASI	437
IV. MEMURLUĞA GİRİŞ	438
A. Devlet Memurluğuna Alınma Koşulları	438
1. Genel Koşullar	438
2. Özel Koşullar	439
B. Memur Gereksiniminin Saptanması ve Duyurulması	439
C. Memur Almada Sınav Yöntemi	439
D. Adaylık	439
E. Asli Memur Olarak Atanma	440
V. İSTİSNAİ MEMURLUK	441
A. İstisnai Memuriyet Nedir?	441
B. İstisnai Memuriyet Statüsünün Özellikleri	441
C. İstisnai Memuriyetler	441
VI. GÖREVE BAŞLAMA	443
VII. MEMURLARIN HUKUKSAL REJİMLERİ	443
A. Memurların Yükümlülükleri	443
1. Sadakat Yükümlülüğü	443
2. Tarafsızlık ve Devlete Bağlılık Yükümlülüğü	443
3. Davranış ve İşbirliği	443
4. Amir Olmanın Gereklere Yerine Getirme Yükümlülüğü	443
5. Hiyerarşik Üste Bağlılık ve İtaat Ödevi	444
6. Dikkat ve Özen Yükümlülüğü	444
7. Verdiği Zararları Giderme Yükümlülüğü	444
8. Mal Bildirimi	444
9. Resmi Belge, Araç ve Gereçlerin Yetki Verilen Mahaller Dışına Çıkarılmaması ve İadesi Yükümlülüğü	445
10. Hizmeti Şahsen ve Kesintisiz Olarak Görme Yükümlülüğü	445
11. İkamet Yükümlülüğü	445
B. Memurlara Getirilen Yasaklar	446
1. Başka Görev Alma Yasağı	446
2. Toplu Eylem ve Hareketlerde Bulunma Yasağı	446
3. Grev Yasağı	447
4. Ticaret ve Diğer Kazanç Getirici Faaliyetlerde Bulunma Yasağı	447
5. Hediye Alma, Menfaat Sağlama Yasağı	447
6. Denetimindeki Teşebbüsten Menfaat Sağlama Yasağı	447
7. Gizli Bilgileri Açıklama Yasağı	448
8. Basına Bilgi veya Demeç Vermeme Yükümlülüğü	448
9. Siyasi Faaliyette Bulunma ve Siyasi Partilere Girme Yasağı	448
10. Ayrımcılık Yasağı	448

11. Bölücü ve Yıkıcı Faaliyetlerde Bulunma Yasağı.....	448
12. Ayrıldığı Kuruma Karşı Görev Alma Yasağı	448
13. Uyumlu Giyinme Yükümlülüğü	448
VIII. MEMURLARIN HAKLARI-	449
A. Uygulamayı İsteme Hakkı	449
B. Güvence	449
1. İş Güvencesi.....	449
2. Kariyer Güvencesi	449
3. Üçüncü Kişilere Karşı Güvenceler	449
C. Hizmet Hakkı	450
D. Aylık Hakkı	450
E. Yolluk (Harcırah) Hakkı ve Diğer Sosyal Haklar	450
F. Emeklilik	451
G. Çekilme	451
H. Müracaat, Şikayet ve Dava Açma	451
I. Sendika Kurma	451
J. İzin Hakkı	452
1. Yıllık İzin	452
2. Sağlık İzni	453
3. Mazeret İzni.....	453
4. Hastalık ve Refakat İzni	454
5. Aylıksız İzin	455
K. Kovuşturma ve Yargılama	456
L. İsnat ve İftiralara Karşı Koruma	456
IX. KAMU GÖREVLİLERİ VE ETİK	457
A. Genel Olarak	457
B. Kamu Görevlileri Etik Kurulu	457
1. Kamu Görevlileri Etik Kurulu Yasasının Kapsamına Giren Kurumlar ve Personel.....	457
2. Kamu Görevlileri Etik Kurulu Yasası Kimler Hakkında Uygulanmaz?.....	457
3. Kurul Üyelerinin Seçimi	457
4. Kamu Görevlileri Etik Kurulunun Görevleri	458
C. Kurula Başvuru Usulü ve Sistemin İşleyişi.....	458
1. Başvurular Nereye Yapılmalıdır?.....	458
2. Kimler Başvuru Hakkına Sahiptir?.....	459
3. Hangi Konularda Başvuru Yapılmaz?	459
4. Hangi Başvurular Değerlendirilmeye Alınmaz?	459
D. Kurul'da Yapılan İnceleme ve Araştırma	459
E. Kurul Kararlarının Yaptırımı	459

X. MEMURLARIN İLERLEMESİ	460
XI. MEMURLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	461
XII. DİSİPLİN SUÇ VE CEZALARI.....	462
A. Genel Olarak.....	462
B. Disiplin Cezalarının Niteliği.....	463
C. Disiplin Hukukunun Temel İlkeleri	463
1. Yasallık İlkesi	463
a. Tanım	463
b. Disiplin Hukukunda Yasallık İlkesi Geçerli midir?	464
2. Ölçülülük İlkesi.....	464
3. Savunmasız Ceza Olmaz İlkesi.....	464
4. Non Bis İn İdem İlkesi	465
5. Kuşkudan Sanık Yararlanır İlkesi.....	465
6. Gizlilik İlkesi	466
7. Hakka Hak (Hak Arama Yollarının Gösterilmesi) İlkesi	466
8. Geçmişe Yürümezlik İlkesi	466
9. Kılık Değiştirmiş Disiplin Cezası Verme Yasağı İlkesi.....	466
D. Disiplin Cezalarının Türleri.....	467
1. Uyarma.....	467
2. Kınama.....	467
3. Aylıktan Kesme	467
4. Kademe İlerlemesinin Durdurulması	468
5. Devlet Memurluğundan Çıkarma	468
E. Disiplin Cezalarının Verilmesi	469
F. Disiplin Cezalarının Uygulanması	469
G. Disiplin Cezalarının Etkisi	469
H. Disiplin Cezalarına İtiraz	470
I. Disiplin Cezalarına Karşı Yargı Yolu	470
J. Disiplin Cezalarının Silinmesini İsteme	471
K. Disiplin Cezaları Geri Alınabilir mi?	471
L. Memuriyetten Ayrılanlar Hakkında Disiplin Cezası Verilebilir mi?	471
M. Disiplin Hukukuna Ceza Hukukunun Etkisi	472
1. Ceza Kovuşturmasının Disiplin Soruşturmasına Etkisi	472
2. Affın Disiplin Suçlarına Etkisi	473
3. Ertelenmiş Ceza Mahkumiyetinin Disiplin Soruşturmalarına Etkisi	474
N. Disiplin Cezalarında Özel Durumlar	474
1. Disiplin Cezalarında Tekerrür	474
2. Disiplin Cezalarında Zamaşımları	474
3. Disiplin Cezasında Karar Süreleri	475

4. Disiplin Cezalarında İyi Hal ve İndirim	475
5. Disiplin Cezalarında Erteleme (Tecil)	475
6. Disiplin Cezalarında Şikayetten Vazgeçme	475
XIII. MEMUR STATÜSÜNDE KISINTI YAPAN DURUMLAR.....	476
A. Kadro Açığı	476
B. Görevden Uzaklaştırma	476
1. Genel Olarak.....	476
2. Görevden Uzaklaştırmaya Yetkili Makamlar	476
3. Görevden Uzaklaştırmanın Sonuçları	477
4. Görevden Uzaklaştırmanın Kalkması	477
XIV. MEMURLUĞUN SONA ERMESİ	477
XV. MEMURLARIN ve DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI.....	479
A. Genel Olarak.....	479
B. Soruşturma İzni Vermeye Yetkili Merciler	480
C. Ön İnceleme.....	480
D. Kararlara Karşı İtiraz	481
E. Hazırlık Soruşturmasını Yapacak Merciler ve Görevli ve Yetkili Mahkemeler	483

ÜÇÜNCÜ KISIM İDARİ TEŞKİLAT

BİRİNCİ BÖLÜM MERKEZİ İDARE

I. CUMHURBAŞKANLIĞI	487
II. BAKANLAR KURULU	488
III. BAŞBAKAN ve BAŞBAKANLIK	488
IV. BAKAN ve YETKİLERİ	490
V. BAKANLIK TEŞKİLATI.....	491
VI. BAĞLI, İLGİLİ ve İLİŞKİLİ KURULUŞ.....	492
A. Bağlı Kuruluş.....	493
B. İlgili Kuruluş.....	493
C. İlişkili Kuruluş	493
VII. BAKANLIKLAR İLE BAKANLIK BAĞLI, İLGİLİ VE İLİŞKİLİ KURULUŞLARI.....	494
A. Başbakanlık	496

B. Bakanlık Kuruluşları	498
1. ADALET BAKANLIĞI	498
2. MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI	498
3. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	498
4. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI	498
5. MALİYE BAKANLIĞI	498
6. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	499
7. ÇEVRE ve ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	499
8. ORMAN ve SU İŞLERİ BAKANLIĞI	500
9. SAĞLIK BAKANLIĞI	500
10. ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK ve HABERLEŞME BAKANLIĞI	501
11. GIDA, TARIM ve HAYVANCILIK BAKANLIĞI	501
12. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	502
13. BİLİM, SANAYİ ve TEKNOLOJİ BAKANLIĞI	503
14. GÜMRÜK ve TİCARET BAKANLIĞI	503
15. ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	504
16. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	504
17. AİLE ve SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI	505
18. AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI	505
19. KALKINMA BAKANLIĞI	506
a. Kuruluş	506
b. Yüksek Planlama Kurulu	507
c. Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu	507
20. GENÇLİK ve SPOR BAKANLIĞI	507
21. EKONOMİ BAKANLIĞI	508

İKİNCİ BÖLÜM

MERKEZE YARDIMCI KURULUŞLAR

I. DANIŞTAY	509
A. Danıştay'ın Konumu ve İdari Görevleri	509
B. Danıştay Kararlarının Türü ve Özellikleri	510
C. Danıştayın Örgütü	510
1. Danıştay Genel Kurulu	510
2. Başkanlar Kurulu	511
3. Başkanlık Kurulu	511
4. Yüksek Disiplin Kurulu	512
5. Disiplin Kurulu	512
6. Genel Sekreterlik	512

D. Danıştay Meslek Mensupları	512
II. SAYIŞTAY	513
A. Sayıştayın Konumu	513
B. Sayıştayın Görevleri	514
C. Sayıştay Denetiminin Kapsamı	514
D. Sayıştayın Denetim Alanı	515
E. 5018 Sayılı Kanuna Göre Bütçe Süreci ve Bu Süreçte Sayıştayın Rolü	517
F. Sayıştayın Örgütü	519
G. Sayıştay Mensupları	520
H. Sayıştayın Yargılama Görevi	521
1. Yargılama Usulü	521
2. İlamlar	521
3. Kanun yolları	521
a. Temyiz	521
b. Kararın Düzeltilmesi	522
c. Yargılamanın Yenilenmesi	522
III. MİLLİ GÜVENLİK KURULU	522

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MERKEZİ İDARENİN TAŞRA TEŞKİLATI

I. MÜLKİ İDARE BÖLÜMLERİNİN KURULUŞLARI	523
II. İL (GENEL) İDARESİ	523
A. Genel Olarak	523
B. İl Memurlarının Atanma Usulü	524
C. Valilerin Hukuki Durumları, Görev ve Yetkileri	524
D. İl İdare Kurulu	527
III. İLÇE İDARESİ	527
A. Genel Olarak	527
B. Kaymakamların Hukuki Durumları, Görev ve Yetkileri	528
C. İlçe İdare Kurulu	529
IV. BUCAK İDARESİ	530
A. Genel Olarak	530
B. Bucak Müdürünün Hukuki Durumu, Görev ve Yetkileri ile Atanma Usulü	530
C. Bucak Meclisleri ve Bucak Komisyonları	531
V. BÖLGESEL ÖRGÜTLER	531

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YERİNDEN YÖNETİMLER (MAHALLİ İDARELER)

I.	İL ÖZEL İDARESİ.....	535
	A. Tanım ve Kuruluş	535
	B. İl Özel İdaresinin Görevleri	536
	C. İl Özel İdaresinin Yetkileri ve İmtiyazları	538
	D. İl Özel İdaresine Tanınan Muafiyetler	538
	E. İl Özel İdaresinin Organları	539
	1. İl Genel Meclisi	539
	a. İl Genel Meclisinin Görev ve Yetkileri	539
	b. Başkanlık Divanı ve Toplantıları	540
	c. Meclis Kararlarının Kesinleşmesi ve Kararlar Üzerinde İdari Vesayet	541
	d. İhtisas Komisyonları	542
	e. Denetim Komisyonu	543
	f. Meclisin Bilgi Edinme ve Denetim Yolları ile Üyelerin Yükümlülükleri	543
	g. Meclis Üyeliğinin Sona Ermesi ve Meclisin Feshi.....	544
	2. İl Encümeni	545
	a. İl Encümeninin Görev ve Yetkileri	545
	b. Encümen Toplantısı.....	546
	c. Encümen Kararları	546
	3. Vali.....	547
	F. Stratejik Plan ve Performans Planı	547
	G. Yetki Devri	548
	H. İhtilaf Halinde Temsil Yetkisinin Devri	548
	I. Görevden Uzaklaştırma	548
	J. İl Özel İdaresi Teşkilatı	548
	K. İl Özel İdaresinin Gelir ve Giderleri.....	549
	L. İl Özel İdaresinin Bütçesi	550
	M.İdari yaptırımlar.....	551
II.	BELEDİYELER	552
	A. Genel Olarak.....	552
	B. Kuruluşu	552
	C. Belediyenin Görev ve Yetkileri	556
	D. Belediyenin Organları	559
	1. Belediye Meclisi.....	559
	a. Kuruluşu	559
	b. Belediye Meclisinin Görevleri	560
	c. Toplantıları.....	562

d. Meclis Kararlarının Kesinleşmesi ve Kararlar Üzerinde Vesayet Yetkileri	563
e. Meclisin Feshedilmesi	565
f. İhtisas Komisyonları, Başkan ve Üyelerin Yükümlülükleri ve Üyeliğin Sona Ermesi	565
g. Denetim Komisyonu	567
h. Meclisin Bilgi Edinme ve Denetim Yolları	567
i. Belediyenin denetimi	568
2. Belediye Encümeni	568
a. Kuruluşu	568
b. Toplantısı	569
c. Görev ve Yetkileri	569
3. Belediye Başkanı	570
a. Seçimi ve Görevleri	570
b. Belediye Başkanlığından Düşme	572
c. Yetki Devri	573
d. Hizmetlerde Aksama	573
E. Belediyenin Örgütü, Personeli ve Denetimi	573
F. Belediyelerin Gelirleri, Giderleri ve Bütçesi	574
1. Gelirleri	574
2. Belediyenin Giderleri	575
3. Belediyenin Bütçesi	576
G. Kent Konseyi	577
III. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ	577
A. Kuruluşu	577
B. Görev ve Yetkileri	578
C. Büyükşehir Belediyesinin Organları	581
1. Büyükşehir Belediye Başkanı	581
2. Büyükşehir Belediye Meclisi	582
3. Büyükşehir Belediye Encümeni	585
D. Büyükşehir Belediyesinin Gelir ve Giderleri	585
1. Gelirleri	585
2. Giderleri	585
E. Büyükşehir Belediyesinin Bütçesi	585
IV. MAHALLE YÖNETİMİ	586
V. KÖY İDARELERİ	587
A. Genel Olarak	587
B. Görev ve Yetkileri	587
C. Köyün Organları	587
1. Köy Derneği	587

2. İhtiyar Meclisi	588
3. Muhtar.....	589
D. Köy Personeli.....	590
E. Köyün Bütçesi ve Gelirleri	591
VI. YEREL YÖNETİM KURULUŞLARI ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİ (MAHALLİ İDARE BİRLİKLERİ).....	591
A. Genel Olarak.....	591
B. Birlik Türleri	592
VII. HİZMETSEL ÖRGÜTLER (KAMU KURUMLARI)	593
A. Ortak Özellikleri.....	593
B. Türleri	593
1. İdari Kamu Kurumları.....	594
2. İktisadi Kamu Kurumları	594
a. Kamu İktisadi Kuruluşları (KİK).....	594
b. İktisadi Devlet Teşekkülleri (İDT)	594
c. Müessese	594
d. Bağlı Ortaklık	595
e. İştirak	595
3. Sosyal Kamu Kurumları	595
4. Bilimsel ve Kültürel Kamu Kurumları	595
VIII. KAMU KURUMU NİTELİĞİNDEKİ MESLEK KURULUŞLARI	596
A. Genel Olarak.....	596
B. Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları	598
IX. BÖLGESEL KAMU KURUMLARI	602
A. GAP Bölge Kalkınma İdaresi	602
B. Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi.....	603
C. Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi	603
D. Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi	603
X. DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR (BAĞIMSIZ İDARİ OTORİTELER) (ÜST KURULLAR)	604
A. Bağımsız İdari Otoritelerin Gelişimi.....	604
B. Türkiye’de Bağımsız İdari Otoritelerin İşlevsel ve Yapısal Özellikleri	605
1. Hiyerarşi ve Vesayet Denetimi Dışında Olmaları.....	605
2. Özerk Olmaları ve Aynı Bir Kamu Tüzel kişiliğine Sahip Olmaları.....	606
3. Yargı Benzeri Kuruluşlar Olmaları	606
4. Düzenleme Yapma Yetkilerinin Bulunması	606
5. İlgili Kişi ve Kuruluşlardan Sağladıkları Gelirleri ve Kendi Özel Bütçelerinin Mevcut Olması	607
6. Danışma İşlevlerinin Bulunması.....	607
7. Yaptırım Uygulama Yetkilerine Sahip Olmaları	607

8. Kararlarına Karşı Yargı Yolunun Açık Olması.....	607
9. Sayıştay Denetimine ve Kamu İhale Kanununa Tabi Olmaları.....	607
C. Türkiye’de Bağımsız İdari Otoriteler	607
1. Rekabet Kurumu	607
2. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	609
3. Sermaye Piyasası Kurulu	610
4. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu.....	610
5. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	611
6. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	612
7. Kamu İhale Kurumu	612
8. Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu	613
9. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu.....	614
XI. KALKINMA AJANSLARI	616
A. Genel Olarak.....	616
B. Görev ve Yetkileri	617
C. Ajanslar Üzerinde Denetim	617

Ek 1

İDARE HUKUKU ÖZEL MEVZUAT

DİLEKÇE HAKKININ KULLANILMASINA DAİR KANUN	621
I. Amaç ve Kapsam.....	621
II. Dilekçe hakkı.....	621
III. Dilekçede Bulunması Zorunlu Şartlar.....	621
IV. İncelenemeyecek Dilekçeler	621
V. Dilekçenin İncelenmesi ve Sonucun Bildirilmesi	621
MAL BİLDİRİMİNDE BULUNULMASI, RÜŞVET VE YOLSUZLUKLARLA MÜCADELE KANUNU	622
I. Amaç.....	622
II. Mal Bildiriminde Bulunacaklar.....	622
III. Hediye.....	623
IV. Haksız Mal Edinme.....	623
V. Mal Bildirimlerinin Konusu, Zamanı ve Yenilenmesi	623
VI. Bildirimlerin Verileceği Merciler	624
VII. Bildirimlerin Gizliliği.....	625
VIII. Ceza Hükümleri.....	625
IX. Soruşturma	626

X. Suçun İhbarı.....	626
XI. Soruşturma Usulü.....	626
XII. Bilgi Verme Zorunluluğu	627
XIII. Asker Kişilerin Soruşturması	627
XIV. Yönetmelik.....	627
BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU	627
I. Amaç ve Kapsam.....	627
II. Bilgi Edinme Hakkı ve Bilgi Verme Yükümlülüğü	628
III. Bilgi Edinme Başvurusu.....	628
IV. Bilgi veya Belgeye Erişim Süreleri	628
V. Başvuruların Cevaplandırılması ve Başvurunun Reddine İtiraz Usulü.....	629
VI. Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu.....	629
VII. Bilgi Edinme Hakkının Sınırları	629
VIII. Ceza Hükümleri ve Diğer Hükümler	631
KABAHATLER KANUNU	632
I. Amaç ve Kapsam.....	632
II. Tanım	632
III. Genel Kanun Niteliği	632
IV. Kanunilik İlkesi	633
V. Zaman Bakımından Uygulama	633
VI. Yer Bakımından Uygulama	633
VII. Kabahatten Dolayı Sorumluluğun Esasları	633
VIII. Sorumluluk	634
IX. Teşebbüs, İştirak ve İçtima	634
X. İdari Yaptırımlar, Yaptırım Türleri, Saklı Tutulan Hükümler	635
XI. Zamanaşımı	635
XII. Karar Verme Yetkisi ve Kanun Yolları.....	635
XIII. Başvurunun İncelenmesi.....	636
XIV. İtiraz Yolu	637
XV. Vazgeçme ve Kabul	637
XVI. Çeşitli Kabahatler	637
JANDARMA TEŞKİLAT, GÖREV VE YETKİLERİ KANUNU.....	641
I. Tanım	641
II. Bağlılık	641
III. Konuş ve Kuruluş	641

IV. Jandarmanın Genel Olarak Görevleri (md.7)	641
V. Jandarmanın Görev ve Sorumluluk Alanı.....	642
VI. İlişkiler, Çalışma ve İşbirliği Esasları.....	642
VII. Personel, Kaynakları ve Uygulanacak Mevzuat	642
VIII. Jandarma Subay, Astsubay ve Uzman Jandarmanın Atanma ve Yer Değiştirme Esasları.....	642
IX. Bütçe.....	643
ÖZEL GÜVENLİK HİZMETLERİNE DAİR KANUN	643
I. Amaç ve Kapsam.....	644
II. Özel Güvenlik İzni	644
III. Özel Güvenlik Komisyonu	644
IV. Özel Güvenlik Şirketleri	645
V. Özel Güvenlik Görevlileri	645
VI. Silah Bulundurma ve Taşıma Yetkisi.....	645
VII. Özel Güvenlik Eğitimi	646
VIII. Tazminat	646
IX. Yasaklar, Ceza Hükümleri ve İdari Para Cezası Gerektiren Durumlar	646
X. Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası	646
XI. Denetim	647
XII. Ceza Uygulaması.....	647
XIII. Yürürlükten Kaldırma.....	647
KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNU	647
I. Kapsam ve Tanımlar	647
II. Devlet Malı Niteliği	648
III. Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları	648
IV. Araştırma, Sondaj ve Kazı İzni	648
V. Define Arama.....	649
VI. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ile Koruma Bölge Kurulları.....	649
VII. Kararlara Uyma Zorunluluğu.....	650
TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN 650	
I. Amaç.....	650
II. Türkiye Futbol Federasyonunun (TFF) Görevleri.....	650
III. TFF Teşkilatı.....	651
IV. Tahkim Kurulu.....	651
V. Denetleme Kurulu.....	652
VI. Dış Denetim	652

VII. Genel Kurul Kararlarının İptali.....	652
KAMU DENETÇİLİĞİ KANUNU	652
I. Amaç.....	652
II. Kapsam	653
III. Kamu Denetçiliği Kurumu	653
IV. Kamu Denetçiliği Kurumunun Görevleri	653
V. Kamu Başdenetçisinin Seçimi	653
VI. Kamu Denetçiliği Kurumuna Başvuru, Yapılacak İşlemler ve Dava Açma Süresi	654
VII. Başdenetçi ve Denetçiler Hakkında Ceza Soruşturması ve Kovuşturması.....	655